

Sygn. akt I Ca 201/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Łomży I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO andrzej kordowski /spr./
Sędziowie:	SSO Eugeniusz Dąbrowski SSO włodzimierz wójcicki
Protokolant:	Katarzyna Milewska

po rozpoznaniu w dniu 12 września 2013r.

na rozprawie

sprawy z powództwa J. O.

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji (...) S.A. w W.

od wyroku Sądu Rejonowego w Zambrowie

z dnia 13 czerwca 2013r. sygn. akt I C 332/12

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 600 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą.

Sygn. akt I Ca 201/13

UZASADNIENIE

Powódka J. O., reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego (...) Spółka Akcyjna w W. kwoty 30.000 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 12 listopada 2012 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego wskutek śmierci najbliższego członka rodziny. W uzasadnieniu wskazano, iż w wypadku do jakiego doszło w dniu 30 października 2006 roku na trasie relacji Z.- P. zginął E. Z., ojciec chrzestny powódki, który wychowywał ją od piątego roku życia, po śmierci jej rodziców

naturalnych. Odpowiedzialność pozwanego wynika z faktu ubezpieczenia sprawcy wypadku od odpowiedzialności cywilnej w pozwanym towarzystwie ubezpieczeniowym.

(...) Spółka Akcyjna w W. wniósł o oddalenie powództwa J. O. jako niezasadnego i bezpodstawnego. Strona pozwana wskazała, iż w czasie zaistnienia zdarzenia wywołującego jego odpowiedzialność nie obowiązywał art. 446 § 4 kc, zaś art. 448 kc w zw. z art. 24 § 1 kc nie może być podstawą odpowiedzialności ubezpieczyciela, z uwagi na to, iż ubezpieczyciel nie naruszył niczych dóbr osobistych. Nadto zdaniem (...) S.A. E. Z. nie był najbliższym członkiem rodziny powódki, a był dla niej osobą obcą. Wyrokiem z dnia 13 czerwca 2013 r. Sąd Rejonowy w Zambrowie w sprawie I C 332/12 zasądził od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki J. O. kwotę 10.000 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 12.11.2012 r. do dnia zapłaty i w pozostałym zakresie powództwo oddalił. Zasądził od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki J. O. kwotę 1.040,54 złotych tytułem częściowego zwrotu kosztów postępowania i w pozostałym zakresie koszty postępowania pomiędzy stronami wzajemnie zniósł.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 30 października 2006 roku na trasie Z.-P. doszło do wypadku drogowego. Kierujący (...) nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że nie zachował należytej ostrożności i nie zauważył jadącego prawidłowo w tym samym kierunku rowerzysty E. Z. uderzając prawym przodem samochodu ciężarowego w tył roweru. W wyniku uderzenia, 80-letni E. Z. doznał szeregu obrażeń skutkujących jego śmiercią na miejscu zdarzenia. Sprawca wypadku został skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Zambrowie z dnia 12 kwietnia 2007 roku w sprawie II K 19/07.

J. O. urodziła się 14.10.1964 r. Jej ojciec biologiczny zmarł na białaczkę, gdy matka była z nią w ciąży. Gdy miała 2 lata zmarła jej matka. Początkowo wzięła ją na wychowanie babka ze strony matki, która jednak nie miała siły się nią zajmować. Od 5 roku życia na wychowanie wzięła ją jej ojciec chrzestny E. Z. wraz z żoną J. siostrą matki, którzy nie posiadali swoich dzieci. Traktowali oni J. jak swoją córkę. Również ona zwracała się do nich „mamo, tato”. Tworzyli normalną i szczęśliwą rodzinę. Cały czas zamieszkiwali wspólnie i wspólnie prowadzili gospodarstwo rolne należące do Z., którzy najpierw przepisali na nią część ziemi, a resztę wraz z siedliskiem już po zawarciu małżeństwa przez J. z O.. E. Z. cieszył się dobrym zdrowiem pomimo podeszłego wieku. Był aktywnym mężczyzną - pomagał wycinać drzewo w lesie, odśnieżać, pracował na roli m.in. orał ziemię, robił zakupy (w chwili wypadku jechał do sklepu). Wspomagał cały czas finansowo J. O., która miała i ma problemy finansowe. Zajmował jeden pokój w domu w Ł. B.. Wszystkie święta spędzał wspólnie z chrześnicą.

J. O. przeżywała śmierć E. Z. przez okres około roku czasu, kiedy to płakała, przyjmowała leki uspokajające, była drażliwa. Nie korzystała wówczas z pomocy lekarzy. Obecnie nadal tęskni za zmarłym, który kojarzy jej się z dzieciństwem i lepszą rzeczywistością niż obecnie.

Do chwili obecnej (...) S.A. w W. wypłacił J. O. odszkodowanie w wysokości 6.433 złotych, na które składały się koszty urządzenia pogrzebu, wyprawienia stypy, oraz zakupu wieńca. Ponadto zwrócił jej również koszty postawienia nagrobka w kwocie 2.700 złotych. Na tle tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy przytaczając szeroką argumentację, stanął na stanowisku, które wielokrotnie potwierdzone zostało w judykaturze zgodnie z którym „najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 kc w związku z art. 24 § 1 kc zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r. (tak Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 r. w sprawie III CZP 76/10; LEX nr 604152). W związku z powyższym Sąd Rejonowy uznał roszczenie powódki co do zasady. Ustalając wysokość zadośćuczynienia należnego uprawnionej z tytułu naruszenia jej dóbr osobistych Sąd Rejonowy rozważył rodzaj naruszonego dobra prawnego, rozmiar doznanej krzywdy, intensywność naruszenia, stopień negatywnych konsekwencji dla pokrzywdzonej, nieodwracalność skutków naruszenia. Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, w którym przesłuchano świadków, uzyskano opinie biegłych Sąd I instancji stanął na stanowisku, że po pierwsze zmarły E. Z. był w stosunku do powódki najbliższą rodziną, z uwagi nie tylko na więzy pokrewieństwa ale przede wszystkim więzy emocjonalne (zmarły od piątego roku życia wychowywał powódkę, był dla niej jak ojciec), a po drugie że adekwatna do rozmiaru krzywd jakie doznała powódka na skutek jego śmierci jest kwota 10.000 zł i taką też kwotę Sąd Rejonowy zasądził w zaskarżonym wyroku, w pozostałym zakresie oddalając powództwo.

O kosztach postępowania Sąd Rejonowy rozstrzygnął na podstawie art. 100 kpc, uznając, iż powódkę winna obciążać w części uiszczona przez nią opłata od pozwu (przekraczającą opłatę od uwzględnionej części powództwa). Dalsze koszty sądowe (opłata od uwzględnionej części powództwa, koszty opinii biegłej) winny obciążać stronę pozwaną (albowiem określenie należnej sumy zadośćuczynienia zależało od oceny Sądu), stąd też w pkt III wyroku zasądzono od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 1.040,54 zł, zaś w pozostałym zakresie koszty postępowania pomiędzy stronami zostały zniesione. Apelację od powyższego orzeczenia wywiódł pozwany. Zaskarżając wyrok w całości zarzucił mu naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez błędną wykładnię i zastosowanie: - art. 448 k.e w zw. z art. 24 kc poprzez bezpodstawne przyznanie na rzecz powódki zadośćuczynienia w wysokości 10.000 zł podczas gdy w chwili śmierci ojca chrzestnego powódki E. Z. t.j. 30 października 2006 roku nie obowiązywał jeszcze przepis art. 446 § 4 kc, natomiast dobra osobiste jakimi są więzi rodzinne i emocjonalne między członkami rodziny nie mogą być podstawą do przyznania zadośćuczynienia osobom najbliższym zmarłego, zaś roszczenie o zadośćuczynienie przysługuje tylko tej osobie, przeciwko której skierowane było działanie sprawcy deliktu, ponadto zmarły nie był najbliższym członkiem rodziny powódki i w chwili śmierci miał 80 lat, był więc w wieku podeszłym i należało się liczyć, że w każdej chwili może umrzeć w sposób naturalny - art. 98 kpc i art. 100 kpc poprzez wzajemne zniesienie kosztów procesu pomiędzy stronami podczas gdy pozwany wygrał spór w 66 % i należy się jemu zwrot kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 1.600 zł. Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu za obie instancje według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do Sądu Rejonowego celem ponownego jej rozpoznania z uwzględnieniem kosztów postępowania apelacyjnego. **Sąd Okręgowy zważył co następuje:** Apelacja pozwanego jest bezzasadna. Stanowi ona wyłącznie gołosłowną polemikę z zapadłym w sprawie rozstrzygnięciem. Sąd Okręgowy w pełni podziela ustalenia faktyczne i prawne poczynione w niniejszej sprawie przez Sąd Rejonowy i przyjmuje je za własne. Analiza zgromadzonego materiału dowodowego została przeprowadzona przez Sąd I instancji wnikliwie, wszechstronnie i z zachowaniem reguł określonych w art. 233 § 1 k.p.c. co pozwoliło na wyciągnięcie trafnych wniosków i w konsekwencji wydanie prawidłowego rozstrzygnięcia. Taka subsumpcja niekwestiowanego stanu faktycznego pod przepisy prawa cywilnego jakiej dokonał Sąd I instancji nie budzi wątpliwości, co potwierdza bogate orzecznictwo Sądu Najwyższego i Sądów Apelacyjnych. Zasadniczą kwestią sporną między stronami okazała się kwestia dopuszczalności dochodzenia przez powódkę roszczenia z tytułu zadośćuczynienia po zmarłym E. Z.. Strona pozwana bowiem zaprzeczyła, aby obowiązujący w dacie wypadku system prawa cywilnego, a w szczególności przepisy art. 445 i 446 k.c., przewidywały przyznanie powódce takiego zadośćuczynienia. Pozwany wykluczył w szczególności możliwość zasądzenia zadośćuczynienia na rzecz powódki z tytułu naruszenia dóbr osobistych (art. 448 k.c.), które to naruszenia miałyby polegać na pozbawieniu jej więzi emocjonalnej i uczuciowej ze zmarłym. Na wstępie należy wskazać, że zgodnie z obecnie obowiązującym art. 446 § 4 k.c., dodanym ustawą z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2008 r., Nr 116, poz. 731), sąd – poza uprawnieniami przewidzianymi w art. 446 § 1-3 k.c. – może także przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Wprowadzony do ustawy w art. 446 k.c. przepis § 4 stanowi realizację wielokrotnie podnoszonego postulatu o uzupełnienie zapisu zawartego w tym artykule o możliwości przyznania najbliższym członkom rodziny zmarłego (niezależnie od odszkodowania) także zadośćuczynienia pieniężnego. Powyższa zmiana de facto oznacza powrót do zasady istniejącej w art. 166 kodeksu zobowiązań z 1933 r., w myśl której w razie śmierci poszkodowanego wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, sąd mógł przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego lub instytucji przez nich wskazanej, stosowną sumę pieniężną jako zadośćuczynienie za doznaną przez nich krzywdę moralną. Powyższa zmiana art. 446 k.c. weszła w życie z dniem 3 sierpnia 2008 r. i znajduje zastosowanie wyłącznie do zdarzeń wywołujących skutki cywilne, które wystąpiły po tej dacie. Sporną natomiast od wielu lat była kwestia, czy przed wejściem w życie § 4 art. 446 k.c. osobom najbliższym zmarłego przysługiwało na podstawie poprzedniego porządku prawnego zadośćuczynienie pieniężne. Do daty wejścia w życie wskazanego przepisu roszczenie o zadośćuczynienie było przewidziane w prawie cywilnym wyłącznie dla osoby bezpośrednio poszkodowanej. Z treści art. 445 § 1 k.c. jednoznacznie wynika, że w wypadkach przewidzianych w artykule 444 k.c. (tj. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia u poszkodowanego) sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Z kolei w przypadku roszczeń osób najbliższych poszkodowanego, który zmarł na skutek czynu niedozwolonego, ich roszczenia zostały przewidziane w art. 446 § 1-3 k.c. i miały charakter wyłącznie odszkodowawczy.

Od dawna orzecznictwo wyraźnie starało się oddzielić roszczenia zadośćuczynienia przewidziane dla poszkodowanego w art. 445 § 1 k.c., od uprawnień osób najbliższych zmarłego poszkodowanego wynikających z art. 446 k.c. (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 1969 r., sygn. akt IV KR 165/68, OSNKW 1969/7-8/99, z dnia 8 listopada 1977 r., sygn. akt IV CR 419/77, LEX nr 8025 oraz z dnia 13 maja 2008 r., sygn. akt V KK 432/07, LEX nr 491405). Abstrahując od powyższych rozważań, w doktrynie ponadto wskazywano, że szerokie ujęcie art. 448 k.c. pozwala na zasądzenie zadośćuczynienia za naruszenie każdego dobra osobistego (tak np. K. Z. – Roszczenia o przeniesienie własności urządzeń przesyłowych, służebność przesyłu oraz zadośćuczynienie pieniężne za krzywdę w świetle projektowanej nowelizacji kodeksu cywilnego – *Kwartalnik Prawa Prywatnego* 2007, Zeszyt 3, str. 846). Zanim wprowadzono nowy przepis § 4 art. 446 k.c., orzecznictwo już wcześniej próbowało wypracować nowe, nie wymienione w art. 23 k.c. rodzaje dóbr osobistych, np. dobro nazwane sferą uczuciową związaną z kultem pamięci osoby zmarłej (zob. A. Mączyński – *Zadośćuczynienie pieniężne za krzywdę spowodowaną naruszeniem dobra osobistego*. Geneza, charakterystyka i ocena obowiązującej regulacji [w:] *Odpowiedzialność cywilna*. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Adama Szpunara, Zakamycze 2004, str. 252). W ocenie powyższych autorów nie można wykluczyć, że ogólna formuła zawarta w art. 448 k.c., określająca zakres zastosowania tego przepisu, może także zawierać podstawę dla ochrony dobra osobistego, jakim jest "uczucie miłości rodzinnej", które zostaje naruszone wskutek śmierci obiektu tego uczucia. Zdaniem niektórych więc już na gruncie dotychczasowego stanu prawnego (przed wprowadzeniem art. 446 § 4 k.c.) można było przyznać osobom najbliższym zmarłego zadośćuczynienie pieniężne także na podstawie art. 448 k.c.. Z treści art. 448 k.c. natomiast wynika, że w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. W kodeksie cywilnym brak jest definicji dóbr osobistych. Za zdecydowanie przeważającą w doktrynie i jednolicie przyjętą w orzecznictwie należy uznać koncepcję obiektywną, według której dobra osobiste są wartościami o charakterze niemajątkowym, wiążącymi się z osobowością człowieka, uznanymi powszechnie w społeczeństwie (P. Księżak – *Komentarz do art. 23 kodeksu cywilnego*, Części ogólnej, LEX 2009). Przykładowy katalog dóbr osobistych człowieka został zdefiniowany w art. 23 k.c. i należą do niego w szczególności: zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska. Dobra te pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Przepis art. 23 k.c. określa dobra osobiste poprzez wskazanie otwartego katalogu desygnatów, pozostawiając doktrynie oraz orzecznictwu ściślejsze określenie charakteru tych dóbr oraz metody ich ochrony. Z treści art. 47 Konstytucji RP wprost wynika, że każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym. Z uwagi na związek niektórych dóbr osobistych z rodziną wyodrębnić można rodzinne dobra osobiste jako "wartości życia rodzinnego" (por. A. Zielonacki, *Wartości życia rodzinnego w świetle ochrony dóbr osobistych (w:) Dobra osobiste i ich ochrona w polskim prawie cywilnym*, pod red. J. St. Piątowskiego, Warszawa 1986, s. 232), do których zaliczyć należy życie rodzinne, prywatność, mir domowy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 1967 r., sygn. akt II CZ 52/67, OSPiKA 1968, z. 10, poz. 208), stan cywilny, prawo do kontaktów z dzieckiem (E. Płonka, J. Strzebińczyk, *Osobista styczność dziadków z małoletnimi wnukami*, NP 1981, nr 5, s. 19; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 23 września 2005 r., sygn. akt I ACa 554/05, PS 2007, nr 1, s. 136 z glosą aprobującą M. Wałachowskiej), nazwisko rodzinne, wizerunek rodziny, tradycja rodzinna (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2003 r., sygn. akt V CK 308/02, OSNC 2004, nr 5, poz. 82), czy kult zmarłych członków rodziny (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 1965 r., sygn. akt I CR 464/64, OSNCP 1965, nr 10, poz. 171; z dnia 12 lipca 1968 r., sygn. akt I CR 252/68, OSNCP 1970, nr 1, poz. 18 oraz z dnia 31 marca 1980 r., sygn. akt II CR 88/1980, LEX nr 8222). W wyroku z dnia 23 września 2005 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku (sygn. akt I ACa 554/05, Palestra 2006/9-10/308, POSAG 2008/1/5, LEX nr 193128 z glosą aprobującą: M. Kowalskiego – Palestra 2006/9-10/308 oraz M. Wałachowskiej – M. PS 2007/1/135) stanął na stanowisku, że szczególna więź rodziców z dzieckiem – przysługująca zarówno dziecku, jak i rodzicom w prawidłowo funkcjonującej rodzinie – zasługuje na status dobra osobistego, podlegającego ochronie prawnej przewidzianej w art. 24 § 1 k.c.. Podobny pogląd wyraził Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 14 grudnia 2007 r. (sygn. akt I ACa 1137/07, POSAG 2008/1/50, LEX nr 466366), który stwierdził, że powodowanie śmierci osoby bliskiej – męża i ojca przez osobę trzecią stanowi naruszenie dobra osobistego najbliższych członków

rodziny zmarłego – żony i dzieci, w postaci prawa do życia w związku małżeńskim, posiadania ojca, życia w pełnej rodzinie, w której mąż matki jest ojcem jej dzieci. W uzasadnieniu tego orzeczenie wskazano, że wskutek śmierci osoby bliskiej szkoda polega nie tylko na utracie źródła dochodu osiąganego dla wspólnych potrzeb przez osobę zmarłą, czy pomocy fizycznej w pracach remontowych lub porządkowych w mieszkaniu, którą można naprawić przez zasądzenie odpowiedniego odszkodowania. Niejednokrotnie szkoda na osobie jest o wiele bardziej dotkliwa i w istocie zawsze jest nie do naprawienia wobec niemożności przywrócenia stanu poprzedniego. Zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę jest tylko pewnym surogatem, bo nie da się inaczej tej krzywdy naprawić. Zależy to w pewnej mierze od wrażliwości osób poszkodowanych, ale generalnie w każdym przypadku trzeba uznać, że śmierć osoby bliskiej jest dla nich bolesnym ciosem przeżywanym nie tylko w momencie powzięcia o niej wiadomości. Ostatecznie również Sąd Najwyższy zajął zbieżne z powyższym stanowisko i w wyroku z dnia 14 stycznia 2010 r. (sygn. akt IV CSK 307/09, OSNC-ZD 2010/3/91, LEX nr 599865) uznał, że spowodowanie śmierci osoby bliskiej przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731) mogło stanowić naruszenie dóbr osobistych najbliższych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. Takie też stanowisko zostało wyrażone w ostatnio wydanej uchwale Sądu Najwyższego z dnia 28 grudnia 2012 r. III CZP 93/12 ([http://www.sn.pl/orzecznictwo/SitePages/Najnowsze%20orzeczenia.aspx?ItemID=377&ListID=411c5dda-68cb-4ad8-b865-2705079f8593&el=Izba Cywilna](http://www.sn.pl/orzecznictwo/SitePages/Najnowsze%20orzeczenia.aspx?ItemID=377&ListID=411c5dda-68cb-4ad8-b865-2705079f8593&el=Izba%20Cywilna)). Rozstrzygając zagadnienie prawne zgłoszone we wniosku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku Sąd Najwyższy uznał, że artykuł 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152 ze zm.) - w brzmieniu sprzed dnia 11 lutego 2012 r. - nie wyłączał z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c. Powyższe poglądy zyskały aprobatę również w ocenie Sądu Okręgowego rozstrzygającego niniejszą sprawę w drugiej instancji. W tym stanie rzeczy Sąd uznał apelację pozwanego za bezzasadną. Odnosząc się natomiast do zarzutu naruszenia art. 98 kpc i art. 100 kpc w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania przed pierwszą instancją, Sąd Okręgowy nie znalazł żadnych podstaw do zmiany wyroku również w tym zakresie. Zważyć należy, że w sprawach o zadośćuczynienie, wysokość zasądzonych kwot zależy w dużej mierze od uznania sądu. Strona występująca z żądaniem pozbawiona jest więc możliwości ścisłego podania wysokości zadośćuczynienia zgodnego z orzeczeniem sądu. Wysokość zadośćuczynienia ma charakter ocenny i nie sposób podać jego dokładną wysokość w chwili wytoczenia powództwa. W niniejszej sprawie nie było znaczącej różnicy pomiędzy kosztami poniesionymi przez obie strony, powódka wygrała proces co do zasady a wysokość zadośćuczynienia zależała od oceny Sądu (por. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2012 r. I CZ 43/12, LEX nr 1284711). Mając powyższe względy na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art 385 kpc oddalił apelację. O kosztach procesu za drugą instancję orzeczono na podstawie art. 98§1 i 3 kpc w zw. z § 6 pkt 4 w zw. § 13 ust 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.461 j.t.).